

DRUŠTVENE VESTI

ACTIVITIES FROM THE SOCIETY

IZPOPOLNJEVALNO IZOBRAŽEVANJE IZ KLASIČNE HOMEOPATIJE

Lidija Blažič, mag. farm., Urška Hočevar, mag. farm., Indira Zanco, mag. farm.

Na *Mednarodni akademiji za klasično homeopatijo* v Grčiji so tudi letos organizirali poletne večdnevne osnovne in izpopolnjevalne seminarje iz klasične homeopatije ter seminarje za obravnavo težkih primerov (od 29. 5. do 7. 6. 2017). Že več let se tem izobraževalnim skupinam z med-

narodno udeležbo homeopatov pridružujemo tudi magistri farmacije, zdravniki in veterinarji iz Slovenije. Letošnjega izpopolnjevalnega seminarja smo se, poleg 130 udeležencev s celega sveta, udeležile tri magistre farmacije: Lidija Blažič, Urška Hočevar in Indira Zanco. Večina slovenskih udeležencev izpopolnjevalnega seminarja je osnovno znanje iz klasične homeopatije po Georgu Vithoulkasu že pridobila na dvoletnem intenzivnem izobraževanju preko e-učenja, individualno ali v organizirani skupini pod vodstvom slovenske koordinatorke Katarine Lucije Glas, dr. med. Gre za v svetu priznano in razširjeno izobraževanje, akreditirano s strani številnih medicinskih in farmacevtskih fakultet in ustanov. V letošnjem letu je akreditacijo sprejel tudi *Zdravstveni svet Srbije*.

Cilj izpopolnjevalnega izobraževanja iz klasične homeopatije je utrditi znanje homeopatije na temeljnih originalnih Hahnemannovih dognanjih, spoznati različne pristope pri homeopatski obravnavi pacienta in razjasniti vprašanja, ki se porajajo pri vsakdanjem delu. Na *Mednarodni akademiji za klasično homeopatijo* poteka učenje z obravnavo primerov iz prakse in z analizo težav, ki jih predstavijo pacienti v živo. Ob tem se praviloma razvijejo živahne razprave, ki posegajo tako na področje homeopatske teorije kot tudi na področje repertorizacije in materije medike. Na podlagi teorije o ravneh zdravljenja ocenimo prognozo in predviden potek zdravljenja ter določimo, katera potencia izbranega

zdravila je za obravnavanega pacienta najoptimalnejša. Ob tem se velikokrat dotaknemo tudi navodil in priporočil, ki so zapisani v Hahnemannovem priročniku Organonu, ki je še danes neprecenljiv vir znanj in izkušenj, tudi za sodobne in že izkušene homeopate.

Na letošnjem izpopolnjevalnem izobraževanju iz klasične homeopatije smo obravnavali več kot petnajst različnih primerov, tudi zelo zahtevnih. Zelo zanimiv in poučen je bil primer 9-letnega dečka z blago cerebralno disfunkcijo, ki se je kazala kot motnje spomina in branja. Pri jemanju anamneze ga je prof. Vithoukas podrobno izprašal in ugotovili smo, da ima težave predvsem z imeni in branjem. Prvo polovico besede je še uspel prebrati pravilno, naprej pa ni šlo. Še vedno je močil posteljo, uhajalo mu je tudi blato. Zelo rad je imel mleko, neprestano bi ga pil, ter sladkarije. Zelo občutljiv je bil na mraz. Takrat mu je največjo težavo v šoli povzročala motnja pozornosti (ADHD) ter občasno agresivno obnašanje. Ko se je razjezil, je kričal in tolkel okoli sebe, nato pa stekel v sobo, zaloputnil z vrati in nikogar ni spustil blizu.

Na osnovi simptomov in rezultatov repertoriziranja je prof. Vithoukas dečku predpisal *Rhus toxicodendron* visoke potence v enkratnem odmerku.

Iz tega primera je razvidno, da se fizični nemir in okorelost, ki sta značilna za *Rhus toxicodendron*, lahko pojavita tudi na mentalno-emocionalni ravni. V mirovanju so sklepi otrdeli, kot bi bili zarjaveli, in le z neprestanim gibanjem postanejo bolj gibljivi (fizična raven). Emocionalno se okorelost kaže kot nezmožnost izražanja spontane topline ter kot hladnost in odmaknjenost. Mentalno pa se okorelost kaže

kot fiksne ideje in kot motnje spomina. Pravimo, da bolnik mentalno otrdi.

Rhus toxicodendron torej ni samo zdravilo za odpravljanje težav pri bolečinah v mišicah in sklepih, ki jih spremlja togost prizadetega dela. Uporaba tega zdravila je razširjena pri duševnih motnjah, globokih patologijah živčnega sistema, srca in skoraj vseh drugih organskih sistemov. Lahko ga uporabljamo praktično za vsako stanje, ki vsebuje ključne simptome *Rhus toxicodendron*, kot so praznoverje, ritualistično obnašanje, občutek zastrupljenosti, strah za posel in strah za otroke. Veliko teh simptomov izhaja iz okorelosti in nemira. Od fizičnih simptomov so za *Rhus toxicodendron* značilni zelo srbeči kožni izpuščaji z mehurčki, ki se izboljšajo v topli kopeli, pokanje v sklepih in rdeča konica jezika. V postelji so takšni bolniki nemirni in se neprestano obračajo, ko pa vstanejo, se jim v glavi pogosto zvrtili. Težave se poslabšajo na mrazu in v hladnem ter vlažnem vremenu, izboljšajo se po gibanju. Bolnik je žejen in bi neprestano pil mrzlo mleko, kar je bilo zelo izrazito tudi pri našem pacientu.

Praktični primeri in primeri in živo so neprecenljive vrednosti za nabiranje izkušenj in širjenje znanja, zato na izobraževanju na *Mednarodni akademiji za klasično homeopatijo* ni presenetljiva številčna udeležba homeopatov s celega sveta.

Tako pridobljena znanja iz klasične homeopatije in nove mednarodne povezave, ki nastajajo v Grčiji med homeopatskimi strokovnjaki, so prava pot k izgradnji kakovostnega homeopatskega svetovanja, tudi v slovenskih lekarnah.

7. KONFERENCA FARMACEVTSKIH ZNANOSTI BALATON-BALTIC-BLED- BOSPOUR

**Prof. dr. Julijana Kristl, Fakulteta za farmacijo,
Univerza v Ljubljani**

Med 5. in 7. oktobrom 2017 je v Balatonfüredu ob Blatnem jezeru na Madžarskem potekala že sedma mednarodna konferenca farmacevtskih znanosti Balaton-Baltic-Bled-Bospour (7. BBBB) pod pokroviteljstvom EUFEPS-a in v organizaciji Madžarskega farmacevtskega društva *Societas Scientiarum Pharmaceuticarum Hungarica*. BBBB je ena izmed pomembnejših konferenc farmacevtskih znanosti, ki povezuje strokovnjake od severa do juga Srednje Evrope, kar se je odrazilo v pestri mednarodni udeležbi, celo iz Bližnjega in Daljnega vzhoda. Predstavniki Slovenskega farmacevtskega društva smo solidno zastopali slo-

vensko farmacevtsko znanost, tako po vsebini kot številu. Sodelovali smo že v organizacijskih pripravah, na sami konferenci pa smo izčrpno predstavili svoje raziskovalne dosežke in bili vključeni v moderiranje predavanj, posterjev in razprav.

Program je obsegal enajst plenarnih predavanj, ki so bila razdeljena v štiri tematske sklope: Trendi v razvoju zdravil in inovacij, Novosti pri zdravljenju rakavih bolezni, Translacijska medicina in biofarmacevtiki ter Biološko podobna zdravila. V obliki ustnih predstavitev je bilo podanih 67 prispevkov o aktualnih farmacevtskih temah, kot so sinteza novih spojin, analiza zdravil, odkrivanje novih tarč, razvoj novih dostavnih sistemov, bolnišnična farmacija, biofarmacevtiki, nanofarmacevtiki, novosti v proizvodnji ter regulativa zdravil. Razvoj na vseh področjih se nenehno spreminja ter vnaša nove predpise in obveznosti za celotno področje zdravil, od ideje v razvoju do trženja in spremljanja uporabe.

Vabljeni predavanja iz Slovenije so imeli prof. dr. Aleš Mrhar (*Translation of clinical pharmacy research into practice: a Slovenian case*), izr. prof. dr. Mojca Kerec Kos (*Changes in pharmacokinetics in patients with chronic heart failure*), izr. prof. dr. Petra Kocbek (*Development of hollow nanostruc-*

Udeleženci iz Slovenije (z leve proti desni: mag. Matjaž Tuš, predsednik SFD, ter izr. prof. dr. Rok Dreu, prof. dr. Aleš Mrhar, asist. dr. Špela Zupančič, asist. Janja Mirtič, asist. dr. Matevž Luštrik, prof. dr. Mirjana Gašperlin, prof. dr. Stane Srčič, izr. prof. dr. Mojca Kerec Kos, prof. dr. Julijana Kristl, izr. prof. dr. Petra Kocbek, asist. Tanja Potrč, asist. Maja Bjelošević in doc. dr. Pegi Ahlin Grabnar s Fakultete za farmacijo Univerze v Ljubljani).

tures for magnetically-assisted drug delivery) in asist. dr. Špela Zupančič (*Nanofibers – a promising delivery system for beneficial bacteria*).

Izpostavljene so bile predvsem novosti na področju (nano in bio)tehnologije in načrtovanja eksperimentov, klinične farmacije in translacijske medicine. Če smo v Sloveniji lahko ponosni na razvoj (nano)tehnologije in klinične farmacije, ker so udeleženci z navdušenjem sprejeli naše predstavitve na predavanjih in posterjih, pa smo bistveno šibkejši na področju razvoja translacijske medicine v primerjavi s predstavitvijo Madžarov. Njihove translacijske centre tvorijo interdisciplinarni timi za določeno klinično indikacijsko področje, ki so povezani s sorodno evropsko in svetovno mrežo. To vodi do zadostnega števila kliničnih primerov, števila zdravnikov specialistov in raziskovalcev (informatikov, biokemikov, genetikov, diagnostikov in drugih), ki hkrati raziskujejo in si izmenjujejo klinične izkušnje in raziskovalne rezultate v medsebojnih razpravah. Poleg tega pa jim to predstavlja tudi lažji dostop do sredstev EU in rešitev na zastavljeni izziv (pankreatitis), pa ne le za tim, ki je z idejo začel, pač pa za celotno mrežo.

Na konferenci so predstavili 188 raziskovalnih posterjev, med njimi tudi sedem posterjev iz Katedre za farmacevtsko tehnologijo na Fakulteti za farmacijo Univerze v Ljubljani. Novost so bile raznovrstne vsebine, razdeljene v šestnajst tematskih sekcij po deset do dvanajst posterjev, z virtualno (elektronsko) in ustno predstavitvijo ob elektronskih posterjih. Udeleženci smo si lahko sami ogledovali posterje, v času, namenjen predstavitvam, pa je vsak prvi avtor ustno pojasnil vsebino svojega posterja v nekaj minutah, nakar je bil čas za eno ali več vprašanj. Ta novi način

kratkih predstavitev je celovitejši, hkrati pa bistveno zahtevnejši, saj pride v kratkem času do izraza še več avtorjevih kompetenc (sposobnost priprave znanstveno relevantne vsebine, njegovih komunikacijskih in retoričnih sposobnosti, pa tudi grafičnega oblikovanja). Dodatna posebnost tovrstne tehnične možnosti je sprotno evidentiranje ogledov posameznega posterja in nabiranje točk.

Žirija je pregledala ocene vseh posterjev in predstavitev ter izbrala dva najboljša prispevka in ju nagradila. Asist. Janjo Mirtič s Fakultete za farmacijo Univerze v Ljubljani so izbrali in nagradili za najboljši raziskovalni poster (*Microencapsulation of probiotics as biotherapeutic agents for their local delivery*) na 7. BBBB. Čestitke!

Na srečanju predstavnikov društev za aktivnosti BBBB iz Estonije in Finske, Madžarske, Slovenije (prof. J. Kristl in prof. M. Gašperlin) in Turčije je tekla beseda o uspehu dosedanjih srečanj in o načrtih za prihodnost. Soglasno smo se dogovorili, da bo 8. BBBB v Turčiji, mestu Izmir, v oktobru 2019 in 9. BBBB leta 2021 v Sloveniji, tradicionalno v organizaciji Slovenskega farmacevtskega društva in Fakultete za farmacijo Univerze v Ljubljani.

Po predavanjih in ob posterjih smo imeli tudi priložnost za navezovanje stikov z raziskovalci iz drugih društev, univerz in inštitutov ter izmenjavo izkušenj na njihovem področju raziskovalnega dela in delovanja. Organizator 7. BBBB v Balatonfüredu je poskrbel, da smo spoznali tudi madžarske kulinarične stvaritve in nacionalno tradicijo.

Ocenjujemo, da smo udeleženci 7. BBBB iz Slovenije uspešno predstavili naša inovativna raziskovalna področja, dobili nagrado in navezali nekaj novih stikov, kar skupaj odtehta ure in dneve, potrebne za raziskave in razvoj.

Nagrajenka Janja Mirtič s predstojnico Katedre za farmacevtsko tehnologijo prof. Mirjano Gašperlin, mentorico prof. Julijano Kristl in izr. prof. Petro Kocbek.

Prof. Ildiko Csoka in prof. Aleš Mrhar, soorganizatorja dvanajstega simpozija CESPT sta obvestila in povabila udeležence v Szeged na Madžarsko med 20. in 22. septembrom 2018.

Dragi bralci Farmaceutskega vestnika, dragi avtorji in recenzenti,

v imenu uredništva Farmaceutskega vestnika se Vam ob koncu leta toplo zahvaljujem za vse ideje, prizadevnost in pomoč, kritike, pohvale in seveda za vaš dragoceni čas, ki ste ga namenili soustvarjanju Farmaceutskega vestnika. Naj vas tudi tokrat spodbudim k prihodnjim sodelovanjem, da bodo naše vsebine še bolj zanimive, kakovostne in uporabne. Zelo veseli bomo vaših razmišljanj, aktualnih prispevkov in strokovnih vsebin, s katerimi bomo nadgrajevali svoja znanja.

Naj vam leto, ki prihaja, prinese veselja, zadovoljstva in veliko drobnih radosti.

Naj bo bogato zdravja in dobre volje ter drobnih in neponovljivih trenutkov, ki nas delajo srečne.

Vse najlepše v 2018!

doc. dr. Nina Kočevar Glavač, glavna urednica Farmaceutskega vestnika

Recenzenti:

dr. Alenka Premuš Marušič • prof. dr. Aleš Mrhar • prof. dr. Aleš Obreza • doc. dr. Barbara Artnik
doc. dr. Bojan Doljak • prof. dr. Borut Štrukelj • dr. Boštjan Martinc • Cvetka Bačar • Cvetka Pernat
izr. prof. dr. Damjan Janeš • Danila Hriberšek • prof. dr. Darko Černe • Demetrij Petrica • dr. Dominik Gaser
prof. dr. Franc Vrečer • Helena Pavšar • izr. prof. dr. Igor Locatelli • asist. dr. Irena Prodan Žitnik
prof. dr. Iztok Grabnar • mag. Jana Kodrič • Janez Toni • izr. prof. dr. Janez Mravljak • prof. dr. Joško Osredkar
dr. Jure Peklar • dr. Katja Čvan Trobec • asist. dr. Lea Knez • izr. prof. dr. Leja Dolenc Grošelj
prof. dr. Lucija Peterlin Mašič • asist. Maja Jošt • Maja Petre • prof. dr. Marija Bogataj
izr. prof. dr. Marija Petek-Šter • doc. dr. Martina Gobec • prof. dr. Marko Anderluh • Matej Dobravc Verbič
prof. dr. Mirjana Gašperlin • prof. dr. Mitja Kos • izr. prof. dr. Mojca Kerec Kos • izr. prof. dr. Mojca Lunder
Mojca Stubelj • doc. dr. Monika Štalc • dr. Nada Rotovnik Kozjek • doc. dr. Nina Kočevar Glavač
mag. Nina Pisk • asist. dr. Peter Molek • Polonca Drogenik
prof. dr. Samo Kreft • izr. prof. dr. Tanja Hojs Fabjan • Tanja Zorin • doc. dr. Tomaž Bratkovič
izr. prof. dr. Tomaž Vovk • Vesna Farič Tuš

RAZPIS ZA PODELITEV DRUŠTVENIH PRIZNANJ V LETU 2018

Odbor za podeljevanje društvenih priznanj objavlja razpis za podelitev društvenih priznanj v letu 2018. Podružnice in sekcije prijavijo kandidate skladno z določili Pravilnika o podeljevanju društvenih priznanj najkasneje do **31. januarja 2018.**

Za utemeljitev uspešnosti kandidata mora predlagatelj navesti pozitivne spremembe v delovnem okolju, ki so posledica kandidatovih aktivnosti. Iz predloga mora biti razvidno, kako je kandidat v smislu kvalitete in kvantitete presejal svoje obveznosti, ki izhajajo iz opisa del in nalog delovnega mesta, ki ga zaseda. Predlogi morajo biti pripravljene na obrazcih, ki so sestavni del Pravilnika. Predlog za podelitev društvenih priznanj mora predlagatelj poslati skupaj s prilogami v enem izvodu v elektronski obliki na naslov: **info@sfd.si**

in v enem izvodu v tiskani obliki tajništvo Slovenskega farmacevtskega društva **najkasneje do 31. januarja 2018.**

Elektronsko oddane prijave, posredovane po elektronski pošti, morajo biti popolnoma enake kot pisne, poslana z navadno pošto.

MAG. SCI. ELIZABETA RUSTJA

Kako čas hitro beži. Še danes se spomnim, kako je daljnega leta 1956 v laboratorij v kleti Realke prišlo nasmejeno dekle, stopilo do moje delovne mize in reklo: »Jaz sem Eli.« Tako sva se spoznala in pričelo se je dolgoletno prijateljevanje in sodelovanje. V študentskih letih prepisovanje dnevnikov vaj, posojanje zapiskov in izmenjava znanj, ne zavedajoč se, kaj nas čaka v bodočnosti. Eli je bila štipendist lekarnarice iz Novega mesta, vendar je kar hitro prešla v Krko, ki je bila tedaj še v povojih. Tu se je hitro znašla. Njena strokovna usposobljenost, prizadevnost in dobro znanje tujih jezikov jo je pripeljalo v oddelek za nove proizvode, ki je bil za Krko motor razvoja. V njem so sprejemali odločitve o sodelovanju s tujimi farmacevtskimi tovarnami in prevzemanju licenčnih proizvodov v program Krkega razvoja. S svojo neposrednostjo, znanjem in resnostjo je znala navezati ne samo poslovne, temveč tudi prijateljske vezi z vrhunskimi strokovnjaki iz farmacije in medicine širom sveta. Tako je sodelovala s Krkinimi poslovnimi partnerji v Švici, Angliji, Nemčiji, Rusiji, Ameriki, na Nizozemskem, Poljskem in Japonskem. V Krko je pripeljala mnoga pomembna zdravila in s tem omogočila njihovo uporabo na prostoru nekdanje Jugoslavije, Krki pa omogočila prodor s svojimi proizvodi v države Vzhodne Evrope in s tem njen nepričakovano hiter razvoj iz male v veliko farmacevtsko tovarno. Zato lahko rečemo, da sta Krko, kakršna je danes, zasnovala mag. Miloš Kovačič in mag. Elizabeta Rustja. Kljub obilici dela je Eli našla čas tudi za izpopolnjevanje svojega znanja. Vpisala se je na podiplomski študij na tedanji VTOZD Farmacija v Ljubljani in ga leta 1990 uspešno zaključila z zagovorom magistrske naloge s področja farmakokinetike. Leta 1991 so jo imenovali za direktorico Sektorja za razvoj in raziskave Krke. Tedaj je bila Krka že velika farmacevtska tovarna, vendar so se razmere v svetu močno spremenile. Slovenija je postala samostojna država kot tudi mnoge druge države po svetu. Zakoni o zdravilih v novo nastalih državah so se močno spremenili. Spremenili pa so se tudi licenčni odnosi. Kot direktorica Sektorja za razvoj in raziskave je morala preusmeriti sodelovanje v slovenske centre znanja, da bi oblikovala močne ekipe za razvoj tehnologije kemijskih sintez, fermentativne tehnologije učinkovin in novih tehnologij oblikovanja zdravil. Povezala se je z ustreznimi fakultetami in inštituti in tako oblikovala strategijo razvoja generičnih zdravil v Krki, ki je danes eden najpomembnejših proizvajalcev generičnih zdravil na svetu. S tem pristopom je pomagala tudi slovenskim raziskovalnim organizacijam. Podprla je mnoge nji-

hove aplikativne raziskovalne projekte, ki so se tako lahko kadrovske okrepili in opremili z mnogimi za raziskave nujnimi aparati. Ves čas je podpirala tudi ustanovitev samostojne farmacevtske fakultete v Ljubljani in pomagala pri izgradnji nujno potrebne zgradbe fakultete.

In kje je najino dolgoletno sodelovanje? Tako kot je Eli iz lekarnarice prešla v tovarno, sem sam z Zavoda prešel na fakulteto. Zato se je name obrnila z mnogimi problemi, s katerimi se je srečala. Skupaj sva organizirala prvi laboratorij za stabilnost zdravil, laboratorij za biofarmacijo in farmakokinetiko. Ob pomoči Fakultete za farmacijo, ki je izvedla od leta 1992 do leta 2003 več kot 90 bioekvivalenčnih raziskav, je Krka uspešno registrirala svoja zdravila doma in v svetu. In ne samo to. Po osamosvojitvi Slovenije sva skupaj tujim strokovnjakom predstavljala našo novo zakonodajo na področju registracije zdravil, da bi pridobila njihovo zaupanje in naklonjenost za nadaljnje sodelovanje. Vrsto let sva sodelovala tudi v Slovenskem farmacevtskem društvu. Skupaj sva organizirala mnoga strokovna srečanja, ki so se jih farmacevti iz vse Jugoslavije radi udeleževali. Zato ji je Slovensko farmacevtsko društvo leta 1994 podelilo Minařikovo odličje.

Še danes se rad spominjam tega sodelovanja, predvsem pa veselim vsakokratnega srečanja. In Eli je ostala Eli, predana, tudi v pokoju, svoji Krki. Ko sem ji na zadnjem srečanju potarnal o bolečinah v rami, mi je hitro postregla z Nalgesinom S, ki je najboljše protibolečinsko zdravilo na svetu.

Želim Ti še veliko srečnih let in uspešnega sodelovanja.

Franc Kozjek

MAG. ROMAN DOBROVOLJC

Poznam ga že več kot 60 let in vedno se mi je zdel malo trmast, vendar čuteč Gorenc. Nekoč mi je rekel, da čeprav nisem Gorenc, sem tudi »fejst« fant. To sem štel kot veliko pohvalo, zlasti ko mi je ob novem letu napisal: »Kje ste stari prijatelji? Ali vas bom še kdaj našel?«

Tako kot še pri mnogih drugih je tudi pri njem pri odločitvi za študij farmacije odločilno vlogo odigrala štipendija, ki mu jo je podelila lekarna iz Kamnika. To je bilo za njega in za njegove starše velika finančna razbremenitev. Spoznal pa je tudi, da je študij farmacije zanimiv in poklic magistra farmacije upoštevan. Med študijem farmacije se nisva prav veliko družila. Deloma zato, ker nisva obiskovala istega letnika, deloma pa zato, ker je Roman vsak prosti čas izkoristil, da je pobegnil v rojstni Kamnik. Tudi po končanem študiju se kar nekaj časa nisva srečevala. Takoj se je zaposlil v lekarni v Kamniku, da odsluži svojo štipendijo, in je v Ljubljano prišel šele po nekaj letih. Na prigovarjanje prof. Dušana Karbe je sprejel službo analitika na Zavodu za farmacijo in kontrolo zdravil. Sprva mu ni bilo lahko, ker je razlika med lekarniškim in laboratorijskim analiznim delom zelo velika. Samo ob podpori in spodbudah tedanje direktorice Zavoda mag. Brecljeve in prof. Karbe je vztrajal, se vpisal na podiplomski študij iz analitike zdravil v Beogradu in ga tudi končal.

Leta 1977 je končno prevzel vodenje Zavoda za farmacijo in pričel z njegovo kadrovsko in prostorsko prenovo. Poznavajoč dejavnosti evropskih nadzornih medicinskih laboratorijev je vpeljal nove metode analitike zdravil in poskrbel za moderno analizno opremo, kar naj bi Zavodu zagotovilo enako kakovost dela, kot so jo imeli drugi jugoslovanski in tudi evropski tovrstni laboratoriji.

Prišlo je leto osamosvojitve in pričele so se povsem druge razmere za delo Zavoda. Zavod ni bil več samo eden od jugoslovanskih kontrolnih laboratorijev, temveč najpomembnejši državni laboratorij za analizo kakovosti zdravil, registriranih v Sloveniji. Potrebno je bilo urediti zahtevano zakonodajo, ponovno registracijo vseh zdravil, ki so bila v uporabi na področju Slovenije, uvesti njihovo evidenco in se povezati z ustreznimi evropskimi institucijami. Cilj mag. Romana Dobrovoljca je bil, da bi Zavod za farmacijo in kontrolo zdravil postal »mala FDA« za Slovenijo. Dosegel je, da je Zavod postal član Združenja evropskih nadzornih medicinskih laboratorijev (OMCL), kar je pomenilo, da so bile njegove analize in ekspertize povsem ekvivalentne analizam drugih evropskih držav. Vendar mu je zdravstvena politika v Sloveniji to preprečila. Ustanovila je Agencijo za

zdravila, Zavod priključila Agenciji, s čimer se je njegov pomen za slovensko farmacijo bistveno spremenil. Mag. Dobrovoljc se je takrat umaknil, odšel v pokoj in prepustil usodo Zavoda mlajšim generacijam, ki se pomembnosti te ustanove niso nikoli zavedali.

Mag. Dobrovoljc je bil aktiven tudi izven okvira Zavodovih dejavnosti. Vrsto let je bil asistent pri predmetu analiza zdravil na fakulteti za farmacijo. Tako je mnoge generacije bodočih farmacevtov seznanjal s problemi kakovosti zdravil in njihovo kontrolo. Na tem področju je oral ledino, pripravljaj navodila za laboratorijske vaje, jih izvajal v laboratoriju in postavljaj temelje bodočih predmetov s področja analize zdravil na študiju farmacije.

Člani Slovenskega farmacevtskega društva so ga leta 1981 izvolili za predsednika društva z dveletnim mandatom. V tem času si je prizadeval za napredek farmacije v Sloveniji in njen ugled v Jugoslaviji in v svetu. Zavzemal se je predvsem za nenehno izpopolnjevanje farmacevtskega kadra, saj se je zavedal, kako hitro se na področjih medicine in farmacije znanja dopolnjujejo. Poleg tega je v tem času iskal tudi rešitve za prostorske težave Zavoda. Združil je moči in sredstva vse farmacevtske stroke in nadgradil stavbo Zavoda. S tem je omogočil ne samo izvajanje novih dejavnosti Zavoda, temveč tudi Slovenskemu farmacevtskemu društvu, ki je iskalo poslovne prostore, omogočil večletno gostovanje v teh prostorih. V teh letih je Zavod za farmacijo resnično predstavljal dom slovenske farmacije. Ne samo velik farmacevt, Roman je tudi odličen fotograf. Na vseh naših srečanjih, ga je spremljal fotografski aparat, s katerim je beležil »rajske lepote naše domovine«, kot se je rad izrazil. Nastajale so prave fotografske umetnine, ki jih žal hrani samo za sebe. Ob njih in pesnitvah Gregorčiča, Prešerna, Lermontova, La Fontaine-a in drugih umetnikov pesniške besede se povsem razneži in zaživi. Zato, čeprav sam pravi, da nima več načrtov, nam s svojo življenjsko energijo in upornostjo lahko pripravi še marsikatero lepo presenečenje.

Franc Kozjek

